

7/2427
G.K. 87

**T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI**

13 Mayıs 2016

Sayı : 84832410 - 045.99 - E.56631

Konu : Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 11/03/2016 tarihli 43452547-120.07-24082 sayılı yazıları.

İlgi yazıları ekinde yer alan İstanbul Milletvekili Didem ENGİN tarafından verilen 7/2427 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevap ekte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Mustafa ELİTAŞ
Bakan

EK:

Cevap yazısı

EKONOMİ BAKANLIĞI

İstanbul Milletvekili Didem ENGİN tarafından verilen 7/2427 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevap:

2016 yılı Ocak ayında ihracatımız, 2015 yılının aynı ayına göre %22,3'lük bir daralmayla 9,6 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Ancak özellikle en önemli ihraç pazarımız olan AB'ye ihracatımızın etkisi ile birlikte 2016 yılı Şubat ve Mart aylarında ihracatımızın pozitif bir trend yakaladığı görülebilmektedir. Nitekim Şubat ayında AB'ye ihracatımız bir önceki yılın aynı ayına göre %10,6, Mart ayında ise %18,1 artış göstermiştir. Genel ihracatımızda ise Şubat ayında %1,2, Mart ayında ise %2,3 artış görülmektedir. Tüm bunlar, 2016 yılı Ocak ayındaki sert düşüşün ardından ihracatımızın toparlanma evresine girdiğini göstermektedir. Ayrıca, 2015 yılı Şubat ve Mart aylarında sırasıyla %72,2 ve %66,9 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı bu yıl Şubat ve Mart aylarında yine sırasıyla %79,5 ve %72,1 seviyesine yükselmiştir.

Dünya ekonomisinde yaşanan zorlu süreç ülkemiz dış ticaretine de sirayet etmektedir. Geçen yıl ihracatımızda yaşanan gerilemede, euro/dolar paritesindeki ve emtia fiyatlarındaki düşüşlerin, çevremizde yaşanan siyasi ve ekonomik gelişmelerin etkili olduğunu görüyoruz. Ancak ihracatımıza değer bazında sirayet eden bu durum miktar açısından farklılık göstermektedir. Nitekim ihracatımız 2015 yılında miktar bazında yüzde 2 artış kaydetmiştir.

2016 yılında ambargonun kalkmasıyla İran pazarımızda iyileşme, geleneksel ihracat pazarlarımızda yaşanan sıkıntıların hafiflemesiyle bu pazarlarımızda artış olması öngörülmektedir.

OVP'de de belirtildiği üzere, Avro Bölgesinde büyüme kırılmalı ve ülkelerarası heterojen bir yapı sergilemekle birlikte, ekonomik toparlanma devam etmektedir. Avrupa Merkez Bankası tarafından uygulamaya konan parasal genişlemeci tedbirlerin finansal koşulları daha elverişli hale getirme potansiyeli, Euro'da meydana gelen değer kaybının rekabet gücüne olumlu etkisi ve uluslararası enerji fiyatlarındaki düşüş nedeniyle oluşacak alım gücü artışının 2016 yılında Avro Bölgesinde büyüme performansına olumlu katkı vermesi beklenmektedir.

2015 yılı için açıklanan ihracat birim değer endekslerine bakıldığında, 2015 yılında ihracat birim değer endeksinin yıllık bazda %10'a yakın düştüğü görülmektedir. Bunun esas itibarıyla nedeni, küresel emtia fiyatlarındaki düşüşlerdir. Bu bakımdan, ihraç ürünlerinin fiyatındaki düşüş yalnızca Türkiye özelinde bir durum teşkil etmemekle birlikte bu durum markalı ürün ihraç edebilmenin önemini bir daha ortaya koyuyor.

İmalat sanayii dış ticaret verilerinin teknoloji düzeyinin değerlendirilmesinde SITC (Standard International Trade Classification) ve ISIC (International Standard Industrial Classification) kodlarına dayalı iki farklı sınıflandırma sistemi kullanılmaktadır. ISIC kodları ile imalat sanayii ürünleri incelendiğinde, Türkiye'nin ihracatında en büyük payın orta-ileri teknoloji grubunda bulunan ürünlerde olduğu görülmektedir. Orta-yüksek ve yüksek teknoloji ürünlerin imalat sanayii ihracatımızdaki payı 2002'de %25 düzeyindeyken, 2015 yılında %32 düzeyine yükselmiştir.

Gerek 2023 Türkiye İhracat Stratejisi gibi uzun vadeli projeksiyonlar gerekse Orta Vadeli Program gibi daha kısa döneme ilişkin projeksiyonların özellikle dış ticarete ilişkin öngörülerinde, dünya ekonomisindeki gelişmeler, dünya ticaret hacmindeki büyüme ve Türkiye ekonomisindeki büyüme trendleri gibi birçok faktör dikkate alınarak hedefler belirlenmektedir. Nitekim 2023 Türkiye İhracat Stratejisi çalışmaları kapsamında, dünya ekonomisi ve

ticaretindeki büyüme eğiliminin anılan dönemdeki konjonktür ve küresel beklentilerin aynı şekilde devam etmesi varsayımıyla, 2023'te dünya ihracatından alınan payın %1,5 seviyesine yükseltilmesi ve 500 milyar dolarlık ihracat hedefi hesaplanmıştır. 2015 yılında etkileri fazlasıyla hissedildiği üzere dünya ticareti ve küresel ekonomi, büyüme sorunları, emtia fiyatlarındaki düşüşler ve küresel ticaretteki yerinde sayma gibi nedenler ile karşı karşıya kalırken ihracatımız bunlara ilaveten çevremizdeki siyasi gerilimlerin olumsuz etkilerine maruz kalmıştır.

Ülkemiz ihracatının dünya ihracatından aldığı payda ise yıllar itibarıyla pozitif yönlü bir artış söz konusudur. Türkiye'nin dünya ihracatından aldığı pay 2002 yılında binde 56 iken 2014 yılında binde 84'e yükselmiştir (Trademap). 2015 yılı Dünya Ticaret Örgütü geçici verilerine göre ise bu oran binde 90'lar seviyesine ulaşmıştır.

Başta 2023 Türkiye İhracat Stratejisi olmak üzere uygulanan politikalar ile ticarete yenilikçi ve inovatif yaklaşımlar arayışına girilmekte, pazar çeşitlendirilmesi ile yeni pazarlara ulaşmak ve aynı zamanda mevcut pazarlardan alınan payları artırmak hususlarında katma değer, inovasyon ve ileri teknoloji konularına Bakanlığımızca ağırlık verilmektedir.

Bakanlığımızca yürütülen katma değer artışı ve markalaşma açısından son derece önemli bir program olan TURQUALITY® Programı, Tasarım Desteği, Design Turkey Endüstriyel Tasarım Ödülleri ile TİM ve İhracatçı Birlikleri ile yürüttüğümüz Tasarım Yarışmaları, Ar-Ge Proje Pazarları, İnovalig ve İnovasyon Haftası etkinlikleri de hem bu farkındalığı artırmak hem de bu kültürü oluşturmak adına attığımız önemli adımlardır. Bu vesileyle, bir taraftan tasarım yarışmalarına olan kamuoyu ilgisinin artırılması hedeflenirken; diğer taraftan genç Türk tasarımcıların dünyaya açılabilmelerine, uluslararası düzeyde kaliteli eğitim almalarına ve dünyaca tanınmış profesyoneller ile birlikte çalışmalarına imkân sağlanmaktadır. Ayrıca, Türkiye'de ticaret veya üretim faaliyetlerinde bulunan ve endüstriyel ürün tasarımı veya moda tasarımı alanlarında çalışan tasarımcı şirketleri ve tasarım ofisleri ile tasarım ve ürün geliştirme projeleri kapsamında şirketlerin tasarım departmanı kurma ve geliştirme faaliyetlerinin desteklenmektedir.

Bir diğer adım olarak Türkiye'de ilk defa yüksek teknoloji şirketlerinin alımına yönelik bir finansman desteği olan "İleri Teknolojiye Sahip Yurt Dışı Şirket Alım Desteği" mekanizmasını oluşturulmuştur. Firmalarımızın hem yurtdışı pazarlara açılmaları hem de ülkemize teknoloji transferi gerçekleştirebilmeleri amacıyla yapacakları yurtdışı şirket alımlarına yönelik mali ve hukuki danışmanlık ve kredi faiz giderlerine ilişkin giderler Bakanlığımızca desteklenmektedir.

Öte yandan, Bakanlığımızca verilen desteklerle, "Ar-Ge projeleri neticesinde geliştirilen ürünlerin veya parçaların üretimine yönelik yatırımlar" ve "Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatının (OECD) teknoloji yoğunluk tanımına göre yüksek teknolojili sanayi sınıfında yer alan ürünlerin üretimine yönelik yatırımlar bölge farkı olmaksızın 5. Bölge destekleri kapsamında teşvik edilmektedir.

Buna ilaveten, bahsi geçen ileri teknoloji içeren, inovasyona dayalı ve katma değerli ihracatın artırılmasına yönelik destek programlarımız hakkında farkındalık yaratmak veya bu desteklerden daha fazla yararlanılmasını sağlamak amacıyla Bakanlığımız tarafından çeşitli illerimizde ekonomi zirveleri düzenlenmekte; seminerler ve sunumlar gerçekleştirilmektedir.

Diğer taraftan, ham petrol, benzin, motorin gibi ürünlerin kendi arz-talep koşullarının yanı sıra navlun bedeli, döviz kuru, ülkelerin mevzuatına göre gümrük vergileri, ÖTV ve KDV gibi diğer vergileme unsurları gibi hususlar yanında belirli bir zamandaki konjonktürel gelişmeler gibi birçok husus fiyat oluşumuna etki edebilmektedir. Bu kapsamda akaryakıt fiyatları, yurt içi

fiyatlar uluslararası piyasada ve dolar kurunda yaşanan gelişmelere paralel olarak serbest rekabet ortamında, piyasada belirlenmektedir. Dünyada petrol fiyatlarının azalmasına rağmen iç piyasada fiyatların sınırlı düşmesinin nedenlerinden birisi de, petrol fiyatının dünyada dolar kuru üzerinden belirleniyor olmasıdır. Dolayısıyla, petrol fiyatları düşse bile; değer kazanan dolar kuru nedeniyle petrol fiyatı, TL fiyatlarına tam olarak yansımamakta, akaryakıt ürünleri fiyatının iç piyasada düşmesi sınırlı kalmaktadır. Doların, gelişen ülke paraları başta olmak üzere hem Türk lirası hem de Avro karşısındaki artışı, dünya petrol fiyatlarındaki düşüşün, ülkelerin petrol fiyatlarına etkisini azaltmaktadır.